

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (neljas koda)

22. september 2021 *

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Süüria vastu suunatud piiravad meetmed –
Rahaliste vahendite külmutamine – Kaitseõigused – Õigus tõhusale kohtulikule kaitsele –
Hindamisviga – Proportsionaalsus – Omandiõigus – Maine kahjustamine

Kohtuasjas T-203/20,

Maher Al-Imam, elukoht Damaskus (Süüria), esindaja: advokaat M. Brillat,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: V. Piessevaux ja M.-C. Cadilhac,

kostja,

mille ese on esiteks ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada hagejat puudutavas osas nõukogu 31. mai 2013. aasta otsus 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2013, L 147, lk 14), nõukogu 18. jaanuari 2012. aasta määrus (EL) nr 36/2012, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 442/2011 (ELT 2012, L 16, lk 1), nõukogu 17. veebruari 2020. aasta rakendusotsus (ÜVJP) 2020/212, millega rakendatakse otsust 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2020, L 43 I, lk 6), nõukogu 17. veebruari 2020. aasta rakendusmäärus (EL) 2020/211, millega rakendatakse määrust (EL) nr 36/2012, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias (ELT 2020, L 43 I, lk 1), nõukogu 28. mai 2020. aasta otsus (ÜVJP) 2020/719, millega muudetakse otsust 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2020, L 168, lk 66), ja nõukogu 28. mai 2020. aasta rakendusmäärus (EL) 2020/716, millega rakendatakse määrust (EL) nr 36/2012, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias (ELT 2020, L 168, lk 1), ning teiseks ELTL artikli 268 alusel esitatud nõue, milles palutakse hüvitada nende aktidega hagejale väidetavalt tekitatud kahju,

ÜLDKOHUS (neljas koda),

koosseisus: president S. Gervasoni, kohtunikud R. Frenco ja J. Martín y Pérez de Nanclares (ettekandja),

kohtusekretär: E. Coulon,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

on teinud järgmise

otsuse¹

I. Vaidluse taust ja asjaolud, mis leidsid aset pärast hagi esitamist

[...]

A. Hageja nime esmakordne kandmine otsuse 2013/255 I lisas ja määruse nr 36/2012 II lisas esitatud loeteludesse

- 12 Nõukogu 17. veebruari 2020. aasta rakendusotsusega (ÜVJP) 2020/212, millega rakendatakse otsust 2013/255 (ELT 2020, L 43 I, lk 6), ja nõukogu 17. veebruari 2020. aasta rakendusmäärusega (EL) 2020/211, millega rakendatakse määrust nr 36/2012 (ELT 2020, L 43 I, lk 1) (edaspidi koos „esialgsed aktid“), on hageja nimi kantud otsuse 2013/255 I lisas ja määruse nr 36/2012 II lisas esitatud loeteludesse isikute, üksuste ja asutuste kohta, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid (edaspidi koos „kõnealused loetelud“), tabeli A reale 289, koos järgmiste põhjendustega:

„Süürias tegutsev suurärimees, kelle ärihuvid asuvad turismi, telekommunikatsiooni ja kinnisvara valdkondades. Mahir Burhan Eddine al-Imam saab režiimi toetatud [Telsa Group LLC] ning Castro LLC peadirektorina ning oma muude ärihuvide kaudu Süüria režiimist kasu ja toetab selle rahastamis- ja lobimispoliitikat ning samuti selle ehituspoliitikat.“

[...]

B. Hageja nime kõnealustesse loeteludesse jätmine

- 21 Nõukogu võttis 28. mail 2020 vastu otsuse (ÜVJP) 2020/719, millega muudetakse otsust 2013/255 (ELT 2020, L 168, lk 66), ning rakendusmääruse (EL) 2020/716, millega rakendatakse määrust nr 36/2012 (ELT 2020, L 168, lk 1) (edaspidi koos „loeteludesse jätmise aktid“). Loeteludesse jätmise aktide kohaselt pikendati otsuse 2013/255 kohaldamist kuni 1. juunini 2021. Hageja nimi jäeti kõnealuste loetelude tabeli A reale 289, tuginedes samadele põhjendustele kui need, mis olid esitatud esialgsetes aktides.

[...]

II. Menetlus ja poolte nõuded

- 24 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 18. aprillil 2020 ja mille ese on nõue tühistada teda puudutavas osas otsus 2013/255, määrus nr 36/2012 ja esialgsed aktid.
- 25 Samal päeval esitas hageja Üldkohtu kodukorra artikli 67 lõike 2 alusel taotluse menetleda kohtuasja eelisjärjekorras, mis jäeti Üldkohtu neljanda koja presidendi 4. juuni 2020. aasta otsusega rahuldamata.

¹ Esitatud on üksnes kohtuotsuse need punktid, mille avaldamist peab Üldkohus otstarbekaks.

- 26 Hageja esitas 23. aprillil 2020 kodukorra artikli 66 alusel anonüümsustaotluse, mis jäeti Üldkohtu 15. juuni 2020. aasta otsusega rahuldamata, sest kõnealused andmed, eelkõige isikuandmed, sisaldasid Euroopa Liidu Teatajas avaldatud vaidlustatud otsustes ning on seega muutunud avalikuks. Anonüümsustaotluse rahuldamata jätmise otsuse tegemine ei mõjuta aga majandusandmete ja kolmandate isikutega seotud andmete väljajätmise taotluse rahuldamist.
- 27 Üldkohtu kantseleisse 24. juulil 2020 saabunud dokumendiga muutis hageja kodukorra artikli 86 alusel hagiavaldust nii, et see käsitleb ka loeteludesse jätmise aktide tühistamist teda puudutavas osas.
- 28 Nõukogu esitas 27. juulil 2020 Üldkohtu kantseleisse kostja vastuse.
- 29 Nõukogu esitas 10. septembril 2020 Üldkohtu kantseleisse oma seisukohad hagiavalduse muutmise avalduse kohta.
- 30 Repliik ja vasturepliik esitati vastavalt 14. septembril ja 26. oktoobril 2020.
- 31 Menetluse kirjalik osa lõpetati 26. oktoobril 2020.
- 32 Kodukorra artikli 89 lõike 3 punktis a ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames palus Üldkohus 10. märtsil 2021 pooltel vastata mitmele küsimusele. Pooled vastasid küsimustele ette nähtud tähtaja jooksul.
- 33 Kuna pooled ei esitanud ette nähtud tähtaja jooksul taotlust kohtuistungis määramiseks, otsustas Üldkohus (neljas koda) 26. mail 2021 ettekandja-kohtuniku ettepanekul lahendada kohtuasja ilma menetluse suulise osata.
- 34 Hageja palub Üldkohtul:
- tunnistada hagi vastuvõetavaks;
 - tuvastada, et otsus 2013/255, määrus nr 36/2012, esialgsed aktid ja loeteludesse jätmise aktid on hagejat puudutavas osas õigusvastased;
 - sellest tulenevalt tühistada teda puudutavas osas otsus 2013/255, määrus nr 36/2012, esialgsed aktid ja loeteludesse jätmise aktid;
 - esiteks mõista nõukogult hageja kasuks välja hüvitis hageja suhtes piiravate meetmete võtmisega tekitatud varalise ja mittevaralise kahju eest vastavalt 10 000 eurot ja 15 000 eurot nädalas alates 18. veebruarist 2020 ning teiseks kohustada nõukogu hüvitama mis tahes tulevikus tekkivat kahju, mida hageja kannab tema suhtes piiravate meetmete võtmise tõttu;
 - mõista kohtukulud välja nõukogult.
- 35 Hageja esitatud kolme kahjuhüvitisnõude kohta täpsustas hageja repliigis, et nõutud hüvitise summa kindlaksmääramiseks peab asjaomase ajavahemiku lõppkuupäevaks olema Üldkohtu otsuse kuulutamise kuupäev.

36 Nõukogu palub Üldkohtul:

- jätta hagi tervikuna rahuldamata;
- teise võimalusena, kui esialgsed aktid ja loeteludesse jätmise aktid (edaspidi koos „vaidlustatud aktid“) tühistatakse hagejat puudutavas osas, jätta rakendusmääruse 2020/212 ja otsuse 2020/719 tagajärjed hagejat puudutavas osas kehtima kuni rakendusmääruste 2020/211 ja 2020/716 osalise tühistamise jõustumiseni;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

III. Õiguslik käsitlus

[...]

B. Tühistamisnõuded

[...]

2. Sisulised küsimused

[...]

a) *Esimene väide, et on rikutud kaitseõigusi*

[...]

1) *Esimene väiteosa, et on rikutud õigust olla ära kuulatud ja õigust tutvuda toimikuga*

[...]

ii) *Pärast esialgsete aktide avaldamist*

- *Esgialgsete aktide uuesti läbivaatamine*

84 Esiteks väidab hageja esialgsete aktide kohta sisuliselt, et läbivaatamistaotluse ja märkuste esitamise tähtaeg oli liiga lühike, mistõttu ei olnud tal võimalik esitada asjakohaselt ja tõhusalt oma seisukohti. See tähtaeg hakkas kulgema eespool punktis 13 nimetatud teatise Euroopa Liidu Teatajas avaldamise päeval, st 18. veebruaril 2020, ja lõppes kõnealuse taotluse esitamiseks teatises märgitud tähtpäeval ehk 1. märtsil 2020.

85 Lisaks leiab hageja, et tähtaeg, mis talle anti läbivaatamistaotluse ja märkuste esitamiseks, ning ajavahemik, mis on nõukogul taotluste ja märkuste läbivaatamiseks, ei ole tasakaalus. See ajavahemik algas kõnealuse tähtaja viimasel päeval 1. märtsil 2020 ning lõppes nõukogu 17. mai 2019. aasta otsuse (ÜVJP) 2019/806 (ELT 2019, L 132, lk 36) alusel otsuse 2013/255 viimase pikendamise tähtaja saabumisel, st 1. juunil 2020.

- 86 Teiseks väidab hageja loeteludesse jätmise aktide kohta sisuliselt, et õigusega olla ära kuulatud ei ole kooskõlas asjaolu, et Euroopa Liidu Teatajas 29. mail 2020 avaldatud teatise kohaselt võetakse tema võimalikke märkusi arvesse järgmisel loetelude iga-aastaselt läbivaatamisel, selle asemel et neid kohe analüüsida.
- 87 Kolmandaks väidab hageja, et asjaolu, et nõukogu otsustab kõnealused loetelud läbi vaadata üks kord aastas, ei ole kooskõlas otsusega 2013/255, mida on muudetud otsusega 2015/1836, ja määrusega nr 36/2012, mida on muudetud määrusega 2015/1828. Hageja väidab, et vastavalt määrusega 2015/1828 muudetud määruse nr 36/2012 artikli 32 lõikele 4 peab nõukogu vaatama kõnealused loetelud vähemalt iga 12 kuu järel korrapäraselt läbi. Seega on iga-aastane läbivaatamine vaid üks osa nendes aktides ette nähtud uuesti läbivaatamise kohustusest.
- 88 Nõukogu ei nõustu hageja argumentidega.
- 89 Esiteks, mis puudutab küsimust, kas hageja õigust olla ära kuulatud rikuti sellega, et läbivaatamistaotluse esitamise tähtaeg oli liiga lühike, siis tuleb kõigepealt märkida, et see tähtaeg – mille üle pooled ei vaidle – oli kaheksa tööpäeva alates eespool punktis 13 nimetatud teatise Euroopa Liidu Teatajas avaldamise päevast, st 18. veebruarist 2020, kuni kõnealuse taotluse esitamiseks teatises märgitud tähtpäevani ehk 1. märtsini 2020.
- 90 Veel tuleb märkida, et määruse nr 36/2012 artikli 32 lõikes 3 on sätestatud, et „[k]ui esitatakse märkusi või uusi olulisi tõendeid, vaatab nõukogu oma otsuse läbi ning teavitab vastavalt asjaomast füüsilist või juriidilist isikut, üksust või asutust“. Selle artikli lõikes 4 on lisatud, et „II ja IIA lisas esitatud loetelud vaadatakse vähemalt iga 12 kuu järel korrapäraselt läbi“. Sellest tuleneb, et määrus nr 36/2012 ei näe läbivaatamistaotluse või märkuste esitamiseks ette ajalist piirangut.
- 91 Järelikult ei takistanud miski hagejal igal ajal esitada määrusega 2015/1828 muudetud määruse nr 36/2012 artikli 32 lõike 3 alusel läbivaatamistaotlust või märkusi. Selle kohta märkis nõukogu, et ta vastab nendele märkustele, ootamata ära iga-aastase tähtaja lõppu.
- 92 Veel olgu meenutatud, et haldusmenetluste läbiviimisel mõistliku aja järgimise kohustus kujutab endast liidu õiguse üldpõhimõtet, mille tagamine on liidu kohtu ülesanne ja mida on osana õigusest heale haldusele korratud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 lõikes 1 (vt analoogia alusel 11. aprilli 2006. aasta kohtuotsus *Angeletti vs. komisjon*, T-394/03, EU:T:2006:111, punkt 162, ja 6. detsembri 2012. aasta kohtuotsus *Füller-Tomlinson vs. parlament*, T-390/10 P, EU:T:2012:652, punkt 115). Kohtupraktikast tuleneb veel, et kui menetluse kestust ei ole liidu õigusnormiga sätestatud, siis tuleb seda, kas aeg on „mõistlik“, hinnata kõigi kohtuasjale omaste asjaolude alusel, võttes eelkõige arvesse vaidluse tähtsust huvitatud isiku jaoks, asja keerukust ning poolte käitumist (vt analoogia alusel 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsus (uuesti läbivaatamine) *Arango Jaramillo jt vs. EIP*, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 93 Sellega seoses märgib nõukogu ühelt poolt, et tal oli iga-aastaseks uuesti läbivaatamiseks vaja kolmekuulist tähtaega, st alates 1. märtsist 2020 kuni otsuse 2019/806 alusel otsuse 2013/255 viimase pikendamise tähtaja saabumiseni, st 1. juunini 2020. Selline läbivaatamine eeldab nõukogu sõnul kõnealustes loeteludes nimetatud ligikaudu 350 isiku ja üksuse olukorra eraldi analüüsimist. Teiselt poolt väidab nõukogu, et ta vastab esitatud märkustele ja annab võimaluse esitada uusi kommentaare, mistõttu toimub selle kolmekuulise perioodi jooksul arvamuste vahetus tema ja märkusi esitanud isikute ja üksuste vahel.

- 94 Tuleb märkida, et ligikaudu 350 isiku ja üksuse olukorra eraldi analüüsimiseks on kolmekuuline tähtaeg suhteliselt lühike. Neil asjaoludel on läbivaatamistaotluste esitamise tähtaja kehtestamine õiguspärane vahend, mille abil nõukogu saab tagada, et ta saab asjaomaste isikute ja üksuste esitatud märkused ja tõendid kätte enne läbivaatamisetapi lõppu ning talle jääb piisavalt aega, et neid vajaliku hoolsusega analüüsida. On tõsi, et käesolevas asjas tähtpäeva kehtestamisest tulenev 12-päevane tähtaeg oli lühike, sest hagejal tuli selle jooksul tutvuda teatisega ja loetellu kandmise põhjenduste sisuga ning koostada märkused, millele võib lisada tõendeid. Ühelt poolt ei ole läbivaatamistaotluse esitamiseks siiski kehtestatud mingeid vorminõudeid. Vastupidi hageja väidetule ei ole sellise taotluse esitamisel ka nõutav olla esindatud advokaadi poolt. Teiselt poolt avab läbivaatamistaotluse esitamine nõukogu ja asjaomase isiku või üksuse vahel dialoogi, mis ei ole ajaliselt ega kirjavahetuse mahu osas piiratud. See tähendab, et miski ei takista seda, et ette nähtud tähtaja jooksul esitatakse kokkuvõtlikke märkusi sisaldav läbivaatamistaotlus, mida seejärel vajaduse korral täiendatakse muude märkuste või tõenditega hilisema kirjavahetuse käigus nõukoguga. Niisiis ei võimalda 12-päevane tähtaeg, mille nõukogu andis läbivaatamistaotluse esitamiseks eespool punktis 13 mainitud teatises, mis avaldati 18. veebruari 2020. aasta Euroopa Liidu Teatajas, iseenesest asuda seisukohale, et hageja õigust olla ära kuulatud oleks rikutud.
- 95 Nagu eespool punktis 91 tõdetud ja nagu möönab nõukogu, ei takistanud miski hagejal esitada seda taotlust või märkusi igal ajal, ka pärast kõnealust tähtpäeva, vastavalt määruse nr 36/2012 artikli 32 lõikele 3. Seega saab tähtaeg, mille nõukogu andis läbivaatamistaotluse esitamiseks eespool punktis 13 mainitud teatises, mis avaldati 18. veebruari 2020. aasta Euroopa Liidu Teatajas, olla üksnes soovituslik. Selline teave võimaldab asjaomastel isikutel ja üksustel esitada läbivaatamistaotluse enne seda, kui lõpeb läbivaatamisetapp, mis on nõukogusisene sündmus, mis ei ole neile teada, ning enne seda, kui nõukogu võtab vastu uued aktid.
- 96 Teiseks, mis puudutab hageja argumente, mis käsitlevad ühelt poolt asjaolu, et võimalikke esitatud märkusi ei analüüsita viivitamata, ja teiselt poolt asjaolu, et nõukogu otsustab kõnealused loetelud vaadata läbi vaid kord aastas, siis tuleb kõigepealt meenutada, nagu on märgitud eespool punktides 91 ja 95, et hageja võib igal ajal esitada märkusi, millele nõukogu vastab, ootamata ära iga-aastast tähtpäeva.
- 97 Lisaks tuleb märkida, et otsusega 2015/1836 muudetud otsuse 2013/255 artikli 34 kohaselt vaadatakse see otsus korrapäraselt läbi, pikendades seda või vajaduse korral muutes, kui nõukogu leiab, et otsuse eesmärged ei ole saavutatud. Nagu nõukogu õigesti rõhutab, tõendab seda see, et esialgseid akte ei võetud vastu mitte määrusega 2015/1828 muudetud määruse nr 36/2012 artikli 32 lõike 4 kohaselt läbi viidud iga-aastase läbivaatamise tulemusel, vaid 2020. aasta veebruaris.
- 98 Seetõttu tuleb tagasi lükata hageja väited, mis käsitlevad esialgsete aktide läbivaatamise taotluse esitamiseks ette nähtud tähtaja lühidust ja seda, et nõukogu ei ole tema märkusi viivitamata analüüsinud, sest ta vaatab loetelud läbi vaid kord aastas.

[...]

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (neljas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Maher Al-Imamilt.**

Gervasoni

Frendo

Martín y Pérez de Nanclares

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 22. septembril 2021 Luxembourgis.

Allkirjad